

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KRAJOWA RADA IZBY ARCHITEKTÓW RP

L. dz. 324/KRIA/2014/w

Warszawa, dnia 25 września 2014 r.

Pan Janusz Żbik
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

Szanowny Panie Ministrze,

Z upoważnienia Prezydium Krajowej Rady IARP przesyłam w załączeniu Poprawki do ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o samorządach zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa (Dz. U. 2013.932 t.j. z p. zm.) w związku z wejściem w życie dnia 17 stycznia 2014 roku Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z 22 listopada 2013 roku i trwającym procesem implementacji.

Z poważaniem,

Ryszard Gruda, Architekt IARP

Prezes Krajowej Rady

Poprawki do ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o samorządach zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa (Dz. U. 2013.932 t.j. z p. zm.) w związku z wejściem w życie dnia 17 stycznia 2014 roku Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z 22 listopada 2013 roku i trwającym procesem implementacji.

I.

Art. 2. ust. 1 otrzymuje brzmienie:

1. Wykonywanie zawodu architekta zastrzeżone jest dla osób uprawnionych do posługiwania się tytułem zawodowym architekt i polega na współtworzeniu kultury przez projektowanie architektoniczne obiektów budowlanych, ich przestrzennego otoczenia oraz ich realizację, nadzorze nad procesem ich powstawania oraz na edukacji architektonicznej.

W Art. 2 dodaje się ust. 1a – 1c w brzmieniu:

1a. Tytuł zawodowy architekt przysługuje osobie posiadającej właściwe wykształcenie i praktykę zawodową w dziedzinie projektowania i realizacji architektury, tj.

1). osobie, która ukończyła drugi stopień studiów na kierunku architektury oraz posiada uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej bez ograniczeń: do projektowania lub projektowania i kierowania robotami budowlanymi.

2). osobie, która jest obywatelem państwa członkowskiego, która nabyła kwalifikacje zawodowe do wykonywania działalności w budownictwie, równoznacznej wykonywaniu samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w dziedzinie architektury, odpowiadające wymaganiom określonym w pkt. 1 oraz posiada odpowiednią decyzję o uznaniu kwalifikacji zawodowych.

1b. Obowiązkiem architekta jest dbałość o jakość obiektów budowlanych, ich harmonijne wkomponowanie w otoczenie, poszanowanie charakteru krajobrazu naturalnego i miejskiego oraz zbiorowego i prywatnego dziedzictwa, które należą do kwestii o znaczeniu publicznym. Architekt, jako zawód zaufania publicznego, wyraża potrzeby jednostek, grup społecznych i władz w zakresie planowania przestrzennego, projektowania, organizacji i konstrukcji budynków, konserwacji i wykorzystywania dziedzictwa architektonicznego oraz ochrony naturalnej równowagi

1c. Tytuł zawodowy „architekt” podlega ochronie prawnej.

II.

1)

art. 5 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. *Minister właściwy do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, wykaz dyplomów i innych dokumentów, wydawanych przez inne niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskie i potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowych architekta, w zakresie odpowiadającym samodzielny funkcjom technicznym w budownictwie wykonywanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w oparciu o ukończone studia drugiego stopnia na kierunku architektury, oraz terminy, w których odbywało się kształcenie, uwzględniając obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa Unii Europejskiej dotyczące uznawania kwalifikacji zawodowych architektów.”;*

2)

w art. 20a:

a) w ust. 2 zdanie wprowadzające otrzymuje brzmienie:

„2. *Przed rozpoczęciem świadczenia usług transgranicznych po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatel państwa członkowskiego posiadający kwalifikacje zawodowe architekta albo inżyniera budownictwa przedkłada okręgowej radzie izby właściwej ze względu na miejsce zamierzonego wykonywania czynności, pisemne oświadczenie o zamiarze świadczenia danej usługi, zawierające informacje o:”;*

b) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. *Obywatel państwa członkowskiego posiadający kwalifikacje zawodowe odpowiednio architekta albo inżyniera budownictwa jest obowiązany dołączyć do oświadczenia, o którym mowa w ust. 2, następujące dokumenty, w przypadku świadczenia usług transgranicznych po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz w przypadku istotnej zmiany sytuacji potwierdzonej tymi dokumentami:*

- 1) *dokument potwierdzający obywatelstwo;*
- 2) *zaświadczenie wydane przez właściwy organ państwa członkowskiego, że obywatel państwa członkowskiego posiadający kwalifikacje zawodowe architekta albo inżyniera budownictwa wykonuje faktycznie i zgodnie z prawem zawód lub działalność w tym państwie członkowskim oraz że w momencie składania zaświadczenia nie obowiązuje go zakaz, nawet tymczasowy, wykonywania zawodu lub działalności;*
- 3) *dokumenty potwierdzające kwalifikacje zawodowe.*

4. **Obywatel państwa członkowskiego posiadający kwalifikacje zawodowe architekta albo inżyniera budownictwa** zamierzający świadczyć usługi transgraniczne w kolejnych latach przedkłada oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, w każdym kolejnym roku.”;

c) ust. 7 – 11 otrzymują brzmienie:

- „7. **Obywatel państwa członkowskiego posiadający kwalifikacje zawodowe architekta albo inżyniera budownictwa** nie ma obowiązku rejestracji swojej działalności w systemie ubezpieczeń społecznych w celu dokonywania rozliczeń związanych z świadczeniem usług transgranicznych na rzecz osób ubezpieczonych. Architekt lub inżynier budownictwa jest obowiązany poinformować właściwy ze względu na miejsce ich wykonywania oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o świadczeniu usługi transgranicznej przed jej rozpoczęciem, a w nagłych wypadkach – po zakończeniu jej świadczenia.
8. **Obywatel państwa członkowskiego posiadający kwalifikacje zawodowe architekta albo inżyniera budownictwa** świadczący usługi transgraniczne podlega przepisom regulującym wykonywanie zawodu odpowiednio architekta lub inżyniera budownictwa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które są bezpośrednio powiązane z kwalifikacjami zawodowymi, ochroną i bezpieczeństwem konsumentów, w tym przepisom odnoszącym się do definicji zawodu, używania tytułów zawodowych i poważnych uchybień zawodowych, a także przepisom dyscyplinarnym.
9. **Obywatel państwa członkowskiego posiadający kwalifikacje zawodowe architekta albo inżyniera budownictwa** świadczący usługi transgraniczne posługuje się tytułem zawodowym nadanym w państwie członkowskim, w którym uzyskał kwalifikacje do wykonywania tego zawodu.
10. Właściwa okręgowa rada izby może zwracać się do właściwych organów państwa członkowskiego o przedstawienie informacji potwierdzających, że **obywatel państwa członkowskiego posiadający kwalifikacje zawodowe architekta albo inżyniera budownictwa** wykonuje działalność zgodnie z prawem, w sposób należyty oraz że nie zostały na niego nałożone kary dyscyplinarne lub sankcje karne związane z wykonywaniem zawodu lub prowadzeniem działalności.
11. Właściwa okręgowa rada izby na wniosek właściwego organu państwa członkowskiego innego niż Rzeczpospolita Polska udostępnia informacje, o których mowa w ust. 10, oraz informacje niezbędne przy rozpatrywaniu skargi złożonej na **obywatela państwa członkowskiego posiadającego kwalifikacje zawodowe architekta albo inżyniera budownictwa** przez usługobiorcę.”;

3)

w art. 33a w ust. 5 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

- 3) zaświadczenie wydane przez właściwy organ państwa członkowskiego, że **wnioskodawcy nie zawieszono prawa do wykonywania działalności lub nie zakazano mu wykonywania zawodu, złożone nie później niż 3 miesiące od daty jego wydania.**”;

4)

w art. 33b ust. 3a otrzymuje brzmienie:

- „3a. Właściwa okręgowa rada izby, na wniosek właściwego organu państwa członkowskiego innego niż Rzeczpospolita Polska, udostępnia informacje potwierdzające, że **osoba będąca członkiem izby** wykonuje działalność zgodnie z prawem, w sposób należyty, oraz że nie zostały na nią nałożone kary dyscyplinarne lub sankcje karne związane z wykonywaniem zawodu lub prowadzeniem działalności, a także informacje niezbędne przy rozpatrywaniu skargi złożonej na osobę będącą członkiem izby przez usługobiorcę.”;

5)

w art. 33c ust. 1 i 3 otrzymują brzmienie:

- „1. **Obywatel państwa członkowskiego posiadający kwalifikacje zawodowe architekta albo inżyniera budownictwa ma prawo posługiwania się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oryginalnym tytułem określającym wykształcenie, uzyskanym w państwie członkowskim, lub jego skrótem w języku tego państwa.**”;
3. **Jeżeli tytuł, o którym mowa w ust. 1, określający wykształcenie lub jego skrót może być mylony z tytułem używanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla którego uzyskania wymagane jest dodatkowe szkolenie lub kształcenie, którego obywatel państwa członkowskiego nie posiada, właściwa Krajowa Rada Izby może wymagać, aby osoba taka posługiwała się posiadany tytułem w formie określonej przez właściwą Krajową Radę Izby.**”;

UZASADNIENIE poszczególnych zmian

Dot. I.

W związku z wejściem w życie dnia 17 stycznia 2014 roku Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z 22 listopada 2013 roku i trwającym procesem implementacji koniecznym stało się doprecyzowania definicji tytułu zawodowego „architekt” oraz wprowadzenie jego ochrony prawnej. Art. 2 pkt 1a stanowi kto może się posługiwać przedmiotowym tytułem zawodowym, uwzględniając intencję i zapisy Dyrektywy w tym zakresie. Art. 2 1b stanowi powtórzenie zapisów Dyrektywy, które autor poprawki uważa za konieczne z punktu widzenia jej implementacji bezpośredniej do której zobowiązana jest Polska.

Dot. II.1):

Ministerstwo Spraw Zagranicznych w pkt 1 opinii z 5 marca 2014 r. do projektu ustawy o ułatwieniu dostępu do niektórych zawodów regulowanych zwraca uwagę, że: „w wyniku zmiany art. 5 ust. 1 ustawy o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów prowadzące do poszerzenia kręgu osób zrzeszonych w izbie architektów powstaje wątpliwość, jak należy rozumieć używane w ustawie pojęcie architekta. Nie jest jasne, czy obejmie ono wszystkie osoby zrzeszone w izbie, czy też tylko osoby posiadające uprawnienia do projektowania bez ograniczeń w specjalności architektonicznej. W konsekwencji powstaje wątpliwość, do kogo odnoszą się przepisy ustawy.”

MSZ przypomina także, że: „tylko osoby, których kształcenie odpowiada wymogom określonym w dyrektywie 2005/36/WE Parlamentu i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych będą mogły skorzystać z prawa do automatycznego uznania w innych państwach członkowskich kwalifikacji do wykonywania zawodu architekta.”

Po wejściu w życie ustawy o ułatwieniu dostępu do niektórych zawodów regulowanych krąg osób zrzeszonych w izbie architektów został poszerzony o osoby posiadające uprawnienia w specjalności architektonicznej w ograniczonym zakresie i nie posiadające tytułu zawodowego architekta.

Pozostawienie art. 5 ust. 5 ustawy o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów w formie niezmienionej skutkuje, objęciem przez automatyczny sposób uznawania kwalifikacji zawodowych architekta tych rodzajów działalności, które nie są przewidziane automatycznym uznaniem w myśl dyrektywy 2005/36/WE.

Dla celów uznawania kwalifikacji zawodowych ustawodawca europejski narzuca definicję wykonywania zawodu architekta określając ją w art. 48 ust. 1 dyrektywy 2005/36/WE: „Do celów niniejszej dyrektywy do działalności zawodowej architekta należą rodzaje działalności zazwyczaj wykonywane pod tytułem zawodowym „architekta”.”

W art. 46 w/w dyrektywy zostały określone minimalne wymogi dotyczące kształcenia architekta, których implementację na płaszczyznę polskich przepisów prawa stanowi *rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów weterynarii i architektury (Dz.U. 2011 nr 207 poz. 1233)* a z którego wynika, że minimalne wymogi, o których mowa w art. 46 dyrektywy 2005/36/WE w Polsce spełniają jedynie studia II stopnia na kierunku architektury i po ukończeniu których uczelnie nadają tytuł zawodowy „magistra inżyniera architekta”.

Architektowi w rozumieniu dyrektywy 2005/36/WE równoznaczna jest zatem w Rzeczypospolitej Polskiej osoba, która ukończyła studia drugiego stopnia na kierunku architektury, posługuje się tytułem zawodowym „magistra inżyniera architekta” i posiada kwalifikacje zawodowe do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w oparciu o ukończone w/w studia.

Wobec powyższego istnieje nieodzowna konieczność, by zakres określony art. 5 ust. 5 ustawy o samorządach, dotyczący automatycznego uznawania kwalifikacji zawodowych architekta został na nowo określony w taki sposób, by nie kolidował z przepisami dyrektywy 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych.

Dzięki przyjęciu omawianej zmiany zakres automatycznego uznawania kwalifikacji architekta obejmie zgodnie z art.48 ust. 1 dyrektywy 2005/36/WE rodzaje działalności zazwyczaj wykonywane pod tytułem zawodowym „magistra inżyniera architekta”, co pozwoli na stosowanie art. 21 w/w dyrektywy bez jego rażącego naruszenia, gdyż uznawanym dokumentom nadawana będzie ta sama moc, co dokumentom wydawanym przez Rzeczpospolitą Polską.

Ze względów prawidłowości legislatorskiej użycie sformułowania „magister inżynier architekt” nie jest możliwe, gdyż pochodzi ono z rozporządzenia, czyli aktu prawnego niższej rangi niż ustawa, dlatego też zastosowano sformułowania, które odnoszą się do art. 9b ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn. Dz.U. 2012 poz. 572)*, w którym mowa o kierunku studiów architektury oraz art. 12 i art. 14 ust. 3 ustawy – *Prawo budowlane*, w których mowa o *samodzielnych funkcjach technicznych* oraz odpowiednio o *wymogu ukończenia studiów drugiego stopnia*.

Dot. II 2)-5):

Jak zauważa MSZ w opinii z 5 marca 2014 r. do projektu ustawy o ułatwieniu dostępu do niektórych zawodów regulowanych „wynikające z dyrektywy 2005/36/WE obowiązki informacyjne, o których mowa w art. 33b ustawy odnoszą się do wszystkich osób zrzeszonych w izbach wykonujących zawód regulowany, niezależnie od tytułu zawodowego, jakim się posługują.”

Wobec powyższego ta część zmian odnosi się do art. 20a, oraz art. 33a – 33d ustawy o samorządach zamieniając słowa „architekt” i „inżynier budownictwa” na inne sformułowania jak: „obywatel państwa członkowskiego posiadający kwalifikacje zawodowe architekta lub inżyniera budownictwa”, „wnioskodawca” lub odpowiednio „osoba, będąca członkiem izby”, które to sformułowania nie są tożsame z pojęciem architekta lub inżyniera budownictwa i obejmują również osoby nieposiadające tytułu zawodowego architekta czy inżyniera tzn. np. techników budowlanych czy mistrzów.

Polskim odpowiednikiem architekta w rozumieniu dyrektywy 2005/36/WE jest osoba, która ukończyła studia drugiego stopnia na kierunku architektury, posługuje się tytułem zawodowym „magistra inżyniera architekta” i posiada kwalifikacje zawodowe do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w oparciu o ukończone w/w studia.

Zmiana jest nieodzowna, gdyż brak jej przyjęcia spowodowałby postawienie znaku równości pomiędzy pojęciem architekta a osobą uprawnioną do tylko częściowego wykonywania zawodu architekta lub inżyniera i nieposiadającą tytułu zawodowego architekta lub odpowiednio inżyniera, co byłoby sprzeczne z art. 167 ust. 3 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i z niego wynikającym *rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów, warunków wydawania oraz niezbędnych elementów dyplomów ukończenia studiów i świadectw ukończenia studiów podyplomowych oraz wzoru suplementu do dyplomu (Dz.U. 2011 nr 196 poz. 1167)*, jak również byłoby sprzeczne z pojęciem architekta w rozumieniu dyrektywy 2005/36/WE.